

Araştırma makalesi / Research article • DOI: 10.48071/sbuhemsirelik.1003363

Hasta Bakımında Motivasyon Bilekliği Kullanımının Etkileri

The Affect of Using Motivation Wristband at Patient Care

Hatice Kavadar¹ , Banu Yoldaş¹ , Gülnur Gül¹ , Aysel Göktaş¹

Yazarların ORCID numaraları / ORCID IDs of the authors:

H.K. 0000-0002-8666-9770; B.Y. 0000-0001-9139-0435;
G.G. 0000-0001-7115-6254; A.G. 0000-0001-8972-9399

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Dr. Suat Seren Göğüs Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir

Sorumlu yazar / Corresponding author: Banu Yoldaş,
E-posta: banuaktin@yahoo.com

Geliş tarihi / Date of receipt: 01.10.2021

Kabul tarihi / Date of acceptance: 08.11.2021

Atrf / Citation: Kavadar, H., Yoldaş, B., Gül, G., ve Göktaş, A. (2021). Hasta bakımında motivasyon bilekliği kullanımının etkileri. *SBU Hemşirelik Dergisi*, 3(3), 153-158. doi: 10.48071/sbuhemsirelik1003363

ÖZ

Giriş: Bireylerin ihtiyaçlarını, isteklerini, dürtülerini kısacası çeşitli insan ihtiyaçlarını gidermeye yönelik bir süreç olan motivasyonun hastanelerde tedavi ve bakımın amacına ulaşmasını sağlamada önemi büyüktür.

Amaç: Bu araştırmanın amacı dışsal motivasyonun cerrahi sonrası dönemdeki hastaların mobilizasyon ve oral sıvı alım miktarlarına olan etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Araştırma prospektif, yarı deneysel tiptedir. Örneklemi toraks cerrahisi geçiren 104 hasta oluşturdu. Araştırmaya alınan hastalara, kriterlere uyan davranışlarında, bunu kanıtlayan farklı renklerde "motivasyon bilekliği" olarak tanımladığımız bileklikler takıldı. Hastalar bileklik verilmeyen kontrol grubu (n=54) ve bileklik verilerek motive edilen (n=50) olmak üzere iki gruba ayrıldı. Araştırmada her iki grubun verileri karşılaştırıldı.

Bulgular: Motive edilmeyen grubun sıvı alım ortalamasının 2,03 litre, motive edilen grubun sıvı alım ortalamasının 2,95 litre olduğu belirlendi (p < 0,001). Motive edilmeyen grubun yürüme ortalaması -bileklik sayısı esas alınarak- 1,52 iken motive edilen grubun yürüme ortalamasının 2,66 olduğu belirlendi (p < 0,001). Araştırmadaki iki grup arasında puan ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu (p < 0,001).

Sonuç: Hastaların dışsal motivasyonu sağlanarak tedaviye katılımının artırıldığı, cerrahi sonrası süreçte mobilizasyon ve oral sıvı alımına yönelik kanıta dayalı somut verilere ulaşıldığı görüldü.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi; mobilizasyon; motivasyon.

ABSTRACT

Introduction: Motivation is a process aimed to meet the needs, desires and urges of individuals and it is also of great importance in achieving the goals of treatment and care in hospitals.

Aim: The aim of this study is to evaluate the effect of extrinsic motivation on mobilization and oral fluid intake of patients at postoperative period.

Method: The research is prospective, cross-sectional, semi-experimental type. The sample consisted of 104 patients who underwent major thoracic surgery. The patients included in the study were put on wristbands, which we define as "motivational wristbands" in different colors, proving this in their behaviors that meet the criteria. The patients were divided into two groups as the control group (n=54) not given the wristband and the motivated group (n=50) given wristbands. The data from the two groups were compared in the study.

Results: The mean oral fluid intake of the unmotivated group was 2.03 liters, and the mean oral fluid intake of the motivated group was 2.95 liters (p < 0.001). It was determined that the walking average of the unmotivated group-based on the number of wristbands-was 1.52, while the walking average of the motivated group was 2.66 (p < 0.001). A statistically significant difference was found between the mean scores of the groups (p < 0.001).

Conclusion: It was observed that the extrinsic motivation of the patients increased their participation in the treatment, and evidence-based concrete data were obtained regarding mobilization and oral fluid intake in the postoperative process.

Keywords: Motivation; mobilization; surgery.

Bu eser, Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Giriş

Latince “hareket etme” anlamında “movere, movum” kökünden gelen, Fransızca “motivation” kelimesi dilimizde “isteklendirme, güdüleme” karşılığında kullanılmaktadır (Akalin ve ark., 2011; Öztürk, 2016). Motivasyon, kişilerin kendi arzu ve istekleri ile belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere hareket etmeleridir (Koçel, 2018). Bireylerin uyarılarak davranışını aktive etme sürecini tanımlamak için de kullanılmakta, bir veya daha çok insanı belli bir yöne/amaca doğru, devamlı bir şekilde eyleme geçirmek için yapılan çabaların tamamı olarak ifade edilmektedir (Ünsar, İnan ve Yürük, 2010; Türkhan, Bacaksız ve Tuna, 2014).

Çağdaş yönetim yaklaşımlarında bireylerin güdülenmesini sağlayan etmenlerin belirlenerek bunların sağlanması ve sürdürülmesi amacıyla çeşitli kuramlar geliştirilmiştir. Bunlar, içsel etmenleri tanımlayan kapsam kuramları ile dışsal etmenleri tanımlayan süreç kuramları olmak üzere iki ana başlık altında incelenir (Tunçer, 2012; Koçel, 2018) (Tablo 1).

İçsel motivasyon kişinin içinden gelir ve verimli olmasını sağlar. Dışsal motivasyon ise çevresel ortamda gelişir. Dışsal motivasyon durumunda kişilere belirli davranışları ve başarı düzeylerini teşvik etmek için ödüller ve destek verilir (Marquis ve Huston, 2018). Motivasyonun rolü yalnızca insanların bir amaca yönelik çalışmasını sağlamak değil, aynı zamanda onların daha iyi çalışmasını sağlamak, kişilerin fiziksel ve entelektüel kaynaklarını tam olarak belirlemektir. Motivasyonun olduğu yerde verimlilik ve performans vardır (Nicu, 2012).

Bu araştırma elektif toraks cerrahisi geçiren hastalarda dışsal motivasyonun etkisini görebilmek üzerine tasarlandı. Toraks cerrahisi sonrası yeterli oral sıvı alımı ve mobilizasyon büyük önem taşır. Bu iki faktör sekresyonların atılması, embolinin önlenmesi, cerrahi öncesi yapılan kontrastlı tetkikler ve genel anestezi ile etkilenen böbrek fonksiyonlarının düzeltilmesi açısından gereklidir. Araştırmada toraks cerrahisi geçiren hastalarda motivasyon bilekliği kullanımının (dışsal motivasyonda ödül kullanımı) cerrahi sonrası dönemde mobilizasyona, oral sıvı alımına etkisi, kullanılmayan grup ile karşılaştırılması ve anlamlı bir fark sağlayıp sağlamadığının ortaya konması planlandı.

Amaç

Araştırmada motivasyonun cerrahi sonrası dönemde mobilizasyon ve oral sıvı alımına etkisini değerlendirmek amaçlandı.

Araştırmanın Hipotezleri

1. Deney grubunun yürüme ortalaması kontrol grubundan yüksektir.
2. Deney grubunun oral sıvı ortalaması kontrol grubundan yüksektir.

Yöntem

Araştırma Tasarımı

Bu araştırma prospektif ve yarı deneysel araştırma olarak yapıldı.

Araştırmanın Yapıldığı Yer

Araştırma Sağlık Bilimleri Üniversitesi'ne bağlı bir eğitim araştırma hastanesinin göğüs cerrahisi kliniğinde Ocak - Haziran 2020 tarihlerini kapsadı.

Araştırma Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini göğüs cerrahisi kliniğinde elektif cerrahi planlan hastalar oluştururken, örneklemini ise örneklem ölçütlerini karşılayan, elektif cerrahi planlanan ve araştırmaya katılmayı kabul eden hastalar oluşturdu. Araştırmanın belirlenen 6 aylık süresinde çalışma koşullarına uygun olan ve opere edilen 104 hasta örneklem büyüklüğünü belirledi. İlgili tarih aralığının ilk üç ayında bileklik kullanılmayan 54 hasta mevcut iken, ikinci 3 ayında bileklik kullanılan 50 hasta ile veri toplamaya devam edildi.

Araştırmaya dahil edilme ölçütleri 15 yaş (klinikte cerrahi uygulanan en genç yaş grubu) ve üzerinde olmak, Türkçe okuyup yazabilir olmak, bilinci açık, oryante ve koopere olmak ve araştırmaya katılmaya gönüllü olmaktır. Göğüs cerrahisi kliniğinde pazartesi ve salı günü ameliyat edilen tüm hastaların mesai saatleri içindeki verileri araştırmaya dahil edildi. Diğer günlerde ameliyat olan hastalarının izlemi hafta sonuna denk geldiği için araştırmaya dahil edilmedi. Araştırmadan dışlanma ölçütleri; oral sıvı alımı olmayan veya olmaması gereken hastalar ile mobilize edilemeyen veya edilmemesi gereken hastalar ve dahil etme kriterlerine uymayanlardır. Altı aylık dönemi kapsayan araştırmanın ilk 3 ayında bileklik kullanılmayan 54 hasta (Grup 1-Kontrol grubu) ile başlanarak, bu sürenin dolması ile devam eden 3 ayda bileklik kullanılan 50 hasta (Grup 2-Girişim (Deney) grubu) ile araştırmaya devam edildi.

Veri Toplama Araçları

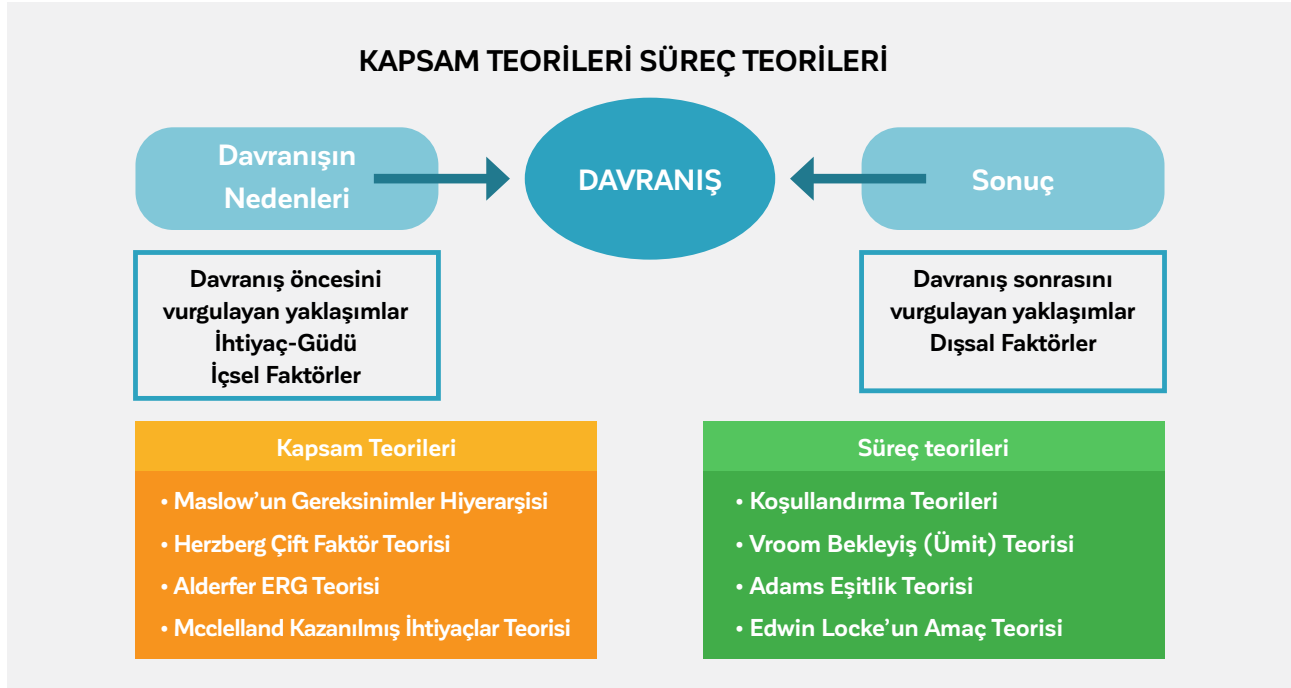
Araştırmada cerrahi sonrası birinci günden itibaren oral sıvı alımı ve mobilizasyon, araştırma ile ilişkili verilerin kaydını sağlayan ve araştırmacı tarafından hazırlanan Sosyodemografik Özellikler Formu ve Cerrahi Sonrası Mobilizasyon ve Oral Sıvı Alımı Takip Formu ile kaydedildi.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma izni Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan 23.01.2020 tarih ve 202071-18 karar nolu etik kurul izni alındı. Araştırmaya katılmayı kabul eden hastalardan yazılı ve sözlü onam alındı. Araştırmanın tüm aşamalarında araştırma ve yayın etiğine uyuldu.

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada dışsal motivasyon için renkli bileklikler kullanılmış olup, bileklik tercih edilmesinin nedeni davranışın ödül ile pekiştirilmesi, bu ödülün görülebilir bir ödül olmasıdır. Göğüs cerrahisi kliniğinde yapılmış olan araştırmada yalnızca toraks cerrahisi geçiren hastaların alınma sebebi, travma hastalarının her zaman mobilizasyon ve sıvı alımının mümkün olmaması, ayrıca bu iki davranışın da cerrahi geçirmiş hastalar için büyük önem taşımasıdır. Hastalar cerrahi sonrası birinci günden itibaren takip edilmeye başlandı ve beş gün süre ile

Tablo 1: Motivasyon ve Davranış İlişisini Gösteren Şematik Çizim ve Teorilerin Alt Başlıkları (Koçel, 2018)**Tablo 2: Grupların Sosyodemografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması (n = 104)**

	Grup 1-Kontrol grubu (n = 54)		Grup 2-Deney grubu (n = 50)		p
	Ort ± SS	Min - Maks	Ort ± SS	Min - Maks	
Yaş (yıl)	52,50 ± 15,74	15-75	54,72 ± 14,36	18-78	0,547*
Yatış günü	3 ± 0,33	2-4 gün	2,58 ± 0,60	1-3	0,508*

* t testi; Min: Minimum; Maks.: Maksimum; Ort: Ortalama; SS: Standart Sapma

takip edildi. Araştırmada mobilizasyon olarak ifade edilen yürüme davranışı olup, oda içinde yer değişikliği, yatak içi hareketler bu verimize dahil edilmedi. Sıvı miktarı litre olarak hesaplanırken, serviste üç turun bir bileklik ile karşılık bulunduğu mobilizasyon verisi, bileklik sayısı esas alınarak hesaplandı.

İlk üç ay bileklik kullanılmayan (n = 54), bu sürenin sonunda da bileklik uygulamasına geçilen hastalarda (n = 50) her 500 ml. su alımında koluna bir mavi bileklik takılarak, serviste koridor boyunca atılan üç tur başına ise bir adet yeşil bileklik takılarak takip sağlandı veriler toplandı. Yürüme verileri elde edilen bileklik sayılarına göre analiz edildi.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma verileri araştırmacı tarafından önce formlara kaydedildi, ardından "Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) for Windows 21.0 paket istatistik programı" kullanılarak değerlendirildi. Bağımlı gruplar için t testi (Paired samples t test) kullanıldı. Tanımlayıcı özellikler ortalama ve yüzdelik olarak gösterildi.

Bulgular

Hastaların sosyodemografik özellikleri Tablo 2'de verilmektedir. Grup 1'de bulunan hastaların yaş ortalaması 52,50 ± 15,74 yıl ve Grup 2'de 54,72 ± 14,36 yıl olup yaş ortalaması açısından gruplar arasında istatistiksel olarak fark bulunmadı. Hastaların

hastanede kalış süresi Grup 1'de 3 ± 0,33 gün, Grup 2'de 2,58 ± 0,60 gün olup yatış günü açısından gruplar arasında fark saptanmadı (p > 0,05) (Tablo 2). Her iki grupta cinsiyet, yaş, uygulanan cerrahi türü gibi faktörler bakımından sonuçları etkileyecek fark bulunmadı.

Grupların yatış süresi boyunca ortalama yürüme sürelerinin analizi Tablo 3'de yer almaktadır. Motive edilmeyen grubun (Grup 1) yürüme ortalamasının 1,52 ± 0,83, motive edilen grubun yürüme ortalamasının 2,66 ± 1,44 olduğu belirlendi. Motive edilmeyen grubun yatış süresi boyunca ortalama yürüme miktarı (kazanılan bileklik ile ölçülerek) ile bileklik kullanılarak motive edilen grubun ortalama yürüme miktarı arasında istatistiksel fark saptandı (p = 0,000) (Tablo 3).

Yatış süresi boyunca grupların ortalama oral sıvı alım miktarlarının analizi Tablo 4'te yer almaktadır. Motive edilmeyen grubun (Grup 1) oral sıvı alımı ortalamasının 2,03 ± 0,96 litre motive edilen grubun ise 2,95 ± 0,98 litre olduğu belirlendi.

Tablo 3: Grupların Yürüme Ortalamalarının Karşılaştırılması (n = 104)

	Ort ± SS	p
Grup 1-Kontrol grubu (n = 54)	1,52 ± 0,83	
Grup 2-Deney grubu (n = 50)	2,66 ± 1,44	0,000*

*t testi; Min: Minimum; Maks: Maksimum; Ort: Ortalama; SS: Standart Sapma

Tablo 4: Grupların Oral Sıvı Alımı Ortalamalarının Karşılaştırılması (n = 104)

	Ort ± SS	Min - Maks	p
Grup 1- Kontrol grubu (n = 54)	2,03 ± 0,96	0,33-5	0,000*
Grup 2- Deney grubu (n = 50)	2,95 ± 0,98	1-5	

*t testi; Min: Minimum; Maks: Maksimum; Ort: Ortalama; SS: Standart Sapma

Bağımlı gruplar için t testi analizinde motive edilmeyen grubun yatış süresi boyunca ortalama oral sıvı alım miktarı ile bileklik kullanılarak motive edilen grubun ortalama oral sıvı alım miktarı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlendi (p = 0,000) (Tablo 4).

Tartışma

Motivasyon sürecinin oluşumunda gereksinme, uyarılma, davranış ve doyuma ulaşma olmak üzere dört basamaktan söz edilmektedir (Sur, 2013). Bilinçli veya bilinçsiz olarak davranışı oluşturan, sürekliliğini sağlayan ve ona yön veren bir güç ve bireyleri yöneten dürtü veya dürtüler bileşkesi olan güdüleme (Akalın ve ark., 2011) sürecinin sağlık bakım ortamlarında hastalara yönelik kullanılması istendik hasta çıktıları elde etmede önemli role sahiptir. Güdülemede hedefe ulaşmak amacıyla gösterilen çabanın taşınması gereken temel özellikler; yoğunluk (bireyin ne kadar çabaladığı), yön/hedef (bir amacı gerçekleştirmek için gösterilen çabanın bir hedefe yönltilmesi) ve kararlılık (bireyin gösterdiği gayreti ne kadar koruyabileceğidir) (Robbins ve Judge, 2013; Türkhan ve ark., 2014). Bu özelliklere yönelik unsurlar, davranışta bulunmasını sağlama, davranışı sürdürme ve davranışı olumlu yöneltme olarak belirtilmektedir (Eren, 1998; Redman, 2010).

Süreç kuramcılarının göre içsel etmeler (kapsam teorileri) güdülenmeyi sağlamada gerekli bir unsur olmakla birlikte yetersiz kalmakta, içsel etmelerin yanında dışsal etmeler bireyi davranışa yönlendirmekte ve güdülenmeyi sağlamaktadır. Süreç teorilerinden biri olan koşullandırma teorisi klasik ve edimsel koşullandırma yaklaşımı olarak ikiye ayrılmaktadır (Shortell ve Kaluzny, 2006). Edimsel koşullandırma bireylerin davranışlarının sıklığını etkileyen sonuçlarla ilgilenmektedir (Koçel, 2018). Arzulanan davranışı yapan bireyin, bu davranışı sürekli tekrarlama için yönetim psikolojisinde dört yöntem vardır (Burger, 2006; Türkhan ve ark., 2014).

1. Olumlu pekiştirme: Teşvik (ödül), hareketin tekrarlama için
2. Olumsuz pekiştirme: Ceza yerine nedenlerini, olumsuz yönlerini açıklamak gerekir, hareketin tekrarlanması için
3. Son verme: O davranışı oluşturacak bütün tedbirlerin alınması hareketin bir daha tekrarlanmaması için
4. Cezalandırma: Davranışın bir daha yapılmaması için ceza verilmelidir.

Motivasyonun Sağlık Kurumlarında Önemi

Hastaneler toplumun gereksindiği sağlık hizmetini karşılamak için farklı disiplinlerden birçok çalışanın farklı teknolojilerle tanı, tedavi ve bakım sürecini gerçekleştirdiği emek yoğun hizmet alanıdır (Öztürk, 2016). Hastanelerin başarısı, verimliliği insan faktörüyle ilişkilidir. Hizmet veren ve hizmet alanların bireysel amaçları ile kurum amaçlarını birleştirmek gerekmektedir. Hizmet verenlerin motivasyonlarını artırmaya yönelik birçok araştırma olmasına rağmen hizmet alanlara yönelik araştırma yok denecek kadar azdır. Bireylerin ihtiyaçlarını, isteklerini, dürtülerini kısacası çeşitli insan ihtiyaçlarını gidermeye yönelik bir süreç olması nedeniyle özellikle hastanelerde tedavi ve bakımın amacına ulaşılması için hastaların ihtiyaçlarını anlamak ve örgütsel amaçlar doğrultusunda onları motive etmek gerekmektedir. Araştırma göğüs cerrahisi kliniğinde, hastalara yönelik olarak yapılan prospektif bir klinik araştırma olması nedeniyle literatürde ilk olma özelliğindedir.

Motivasyon ile ilgili çok sayıda araştırma bulunmamakla beraber, bariatrik cerrahi ameliyatı geçiren ya da kronik hastalığa sahip hastaların motivasyon kaynaklarına yönelik yapılan araştırmalar kısıtlı araştırmalardan birkaçıdır (Golay, Lagger ve Giordan, 2016; McCarron ve ark., 2019; Oyake, Suzuki, Otaka, Momose ve Tanaka, 2020). Fakat hastaların motive edilerek tedaviye katılımlarının kanıta dayalı ortaya konulduğu araştırmaya rastlanmadı.

Mccarron ve arkadaşlarının (2019) Kanada'da 543 gönüllü hasta ile gerçekleştirdikleri araştırmada motivasyon kaynakları olarak kendini gerçekleştirme, sağlık hizmetlerini iyileştirme, tazminat, etkileme, yeni şeyler öğrenme, kondüsyonel motivasyon ayrıcalıklı hissetme olmak üzere yedi ana motivasyon kaynağı tanımlanmıştır.

Maclean, Pound, Wolfe ve Rudd (2002) tarafından İngiltere'de bir eğitim hastanesinin inme biriminde çalışan profesyonellerle yapılandırılmış, derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiş, bazı profesyoneller motivasyonu olmayan hastaları motive olmuş hastalardan farklı şekilde tedavi ettiklerini bildirmiştir. Mevcut araştırmada motivasyonun, mobilizasyon ve oral sıvı alımına etkisi ortaya konmuş olsa da daha büyük bir örneklem grubu ile motivasyon bilekliği kullanımının iyileşme, taburculuk süresi, laboratuvar verilerine etkisi gibi sonuçları da araştırmaya açık bir yönüdür.

Motivasyon ile bireyin/hastanın çaba ve faaliyetleri örgütsel amaçlar doğrultusunda yönlendirilmektedir. Küçüközkan'a (2015) göre motivasyonun bireysel yararları arasında hasta ve aile ile ilişkilerin güçlenmesi ve başarı duygusu ve öz yeterlilik algısı yer almaktadır. Motivasyon sayesinde hizmet sunumun verimliliği artarken; bireylerin de doyum düzeyinin artacağı düşünülmektedir.

Araştırmada dışsal motivasyonun gücü kullanılarak hasta bakımında daha iyi bir başarı sağlamak amacıyla motivasyona yönelik çağdaş yönetim yaklaşımlarından koşullandırma

teorisi olan edimsel koşullanma yoluyla (ödül uygulaması gerçekleştirilerek) hastanın cerrahi sonrası yürüme aktivitesi ve oral sıvı alımı artırıldı. Elde edilen verilerin gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark göstermesi motivasyonun gücünü somutlaştıran veriler oldu. Farklı hasta gruplarında, daha büyük örneklem grupları ile yapılacak araştırmaların yapılması önerilir.

Hastanın dışsal motivasyonunun sağlanarak tedaviye katılımının sağlandığı araştırmanın benzerine literatürde rastlanmamış olup, karşılaştırma yapılamamaktadır. Mevcut çalışmalar ya profesyoneller üzerinde yapılmış ya da hasta üzerindeki motivasyon kaynaklarını tespit etmeye yönelik planlanmıştır. Sonuç olarak bu araştırma, cerrahi sonrası dönemde hasta bakımında motivasyonun, istenen davranışları artırmadaki rolünü ortaya koymuştur.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın bazı kısıtlılıkları bulunmaktadır. Araştırmanın tek merkezli olması nedeniyle araştırma sonuçlarının genellenememesi ve verilerin veri toplama formuna kaydının hastaların sözel beyanıyla (içtiği su miktarı ve ne kadar yürüdüğü bilgileri) toplanmış olması araştırmanın sınırlılıklarıdır.

Sonuç

Bu araştırma ile hastaların cerrahi sonrası dönemde oral sıvı alımı ve mobilizasyonunu sağlamada motivasyon kaynağı olarak bileklik kullanılması ile, kullanılmayan gruba göre kolaylıkla motive edilerek tedaviye uyumunun ve katılımının istatistiksel olarak anlamlı şekilde artırıldığı görülmüştür. Farklı motivasyon kanalları bulunarak farklı hasta gruplarında araştırma yapılarak hem tedaviye katılım artırılıp hem de kanıt dayalı veriler elde edilebilir kanısındayız.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik kurul onayı, Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan alınmıştır (Tarih: 23.01.2020 ve Sayı No: 202071-18)

Yazarların Katkı Düzeyleri: Çalışma Fikri (Konsepti) ve Tasarımı - BY; Veri Toplama / Literatür Tarama - HK, GG, AG; Verilerin Analizi ve Yorumlanması - GG, BY; Makalenin Hazırlanması - GG, BY, HK, AG; Yayınlanacak Son Haline Onay Verilmesi - GG, BY, HK, AG.

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadıklarını açıklamışlardır.

Kaynaklar

- Akalın, Ş. H., Argunşah, M., Demir, N., Gözaydın, N., Özyetgin, M., Toparlı, R. ve ark. Türk Dil Kurumu Sözlükleri [online]. (2011). Retrieved from (20.08.2021): <https://sozluk.gov.tr/>
- Burger, J.M. (2006). *Kişilik: psikoloji tarihinin insan doğasına dair söyledikleri* (İ. Deniz, ve E. Sarioğlu, Çev.). İstanbul: Kaknüs Yayıncılık.
- Eren, E. (1998). Çağdaş ve küresel yaklaşımlar. E. Eren, (Ed.), *Yönetim ve organizasyon içinde* (s. 553-608). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Golay, A., Lagger, G., & Giordan, A. (2016). Motivare i pazienti con patologie croniche. *Journal of Medicine and The Person*, 5(2), 57-63.
- Koçel, T. (2018) İşletme yönetimi ve organizasyonda temel kavramlar. T. Koçel, (Ed.), *İşletme yöneticiliği içinde* (s.75-80). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Küçüközkan, Y. (2015). Liderlik ve motivasyon teorileri: kuramsal bir çerçeve. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 86-115.
- Maclean, N., Pound, P., Wolfe, C., & Rudd, A. (2002). The concept of patient motivation: A qualitative of stroke professionals' attitudes. *Stroke*, 33(2), 444-448.
- Marquis, B.L., ve Huston, C.J. (2018). Hemşirelikte liderlik rolleri ve yönetim işlevleri. (A.N. Bahçecik ve H. Öztürk Çev.). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
- McCarron, T.L., Noseworthy, T., Moffat, K., Wilkinson, G., Zelinsky, S., White, D., Marlett, N.J. (2019). Understanding the motivations of patients: A co-designed project to understand the factors behind patient engagement. *Health Expectations*, 22(4), 709-20.
- Nicu, I.E. (2012). Human resources motivation-an important factor in the development of business performance. *Annals of the University of Oradea, Economic Science Series*, 21(1), 1039-45.
- Oyake, K., Suzuki, M., Otaka, Y., Momose, K., & Tanaka, S. (2020). Motivational strategies for stroke rehabilitation: A delphi study. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, 101(11), 1929-36.
- Öztürk, H. (2016). Motivasyon ve iş doyumunu. G. Uyer, ve G. Kocaman, (Ed.) *Hemşirelik hizmetleri yönetimi el kitabı içinde* (s. 373-401). 1. Basım. İstanbul: Vehbi Koç Vakfı Yayınları.
- Redman, R.W. (2010). Motivation. D. Huber, (Ed.) In *Leadership and nursing care management*. (s. 195-215). Missouri: Saunders Elsevier.
- Robbins, S.P., & Judge, T.A. (2013). Motivasyon temelleri. İ. Erdem, (Ed.), *Örgütsel davranış-organizational behavior içinde*. (s. 202-40). İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Shortell, S.M., & Kaluzny, A.D. (2006). Organization theory and health services management. S.M. Shortell, A.D. Kaluzny, (Ed.). *Health care management organization design and behavior*. (s. 25-48). Clifton Park, NY : Thomson Delmar.

Sur, H. (2013). Hastane yönetimi. H. Sur, ve T. Palteki, (Ed.), *Hastane yönetimi içinde*. (s. 115-28). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Tunçer, P. (Ed.). (2012). *Yönetim ve organizasyon*. 1. Basım. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Türkhan, Ü.N., Bacaksız, E.F., ve Tuna, R. (2014). Örgütsel

davranış güdüleme. T. Baykal, ve E. Türkmen (Ed.), *Hemşirelik hizmetleri yönetimi içinde*. (s. 615-38). İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık.

Ünsar, A.S., İnan, A., ve Yürük, P. (2010). Çalışma hayatında motivasyon ve kişiyi motive eden faktörler: bir alan araştırması. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 248-62.